

Abstrakt

Bakalářská práce popisuje jednu z doposud opomíjených kapitol českých moderních dějin, konkrétně fungování lidových soudů a otázku divokých odsunů. Práce je kvalitativní studií užívající analytické a statistické prvky. Práce zkoumá a porovnává údaje uvedené jak v primárních, tak v sekundárních zdrojích. Jejím cílem je vytvoření plastického obrazu toho, co se odehrálo v květnových dnech roku 1945 na lanškrounském náměstí.

Práce navazuje na výzkum, věnující se bezprostředně poválečnému období. V několika měsících na přelomu jara a léta 1945 se (nejen v Československu) odehrály změny, které nenávratně změnily strukturu společnosti. Vlny migrace, nejrozsáhlejší v novodobé Československé historii, ovlivnily hospodářské, politické, kulturní a mezilidské vztahy a tím i celkový ráz společnosti. Prvotní euforie z osvobození se velmi rychle změnila na všeobecně projevovanou nenávistí vůči Němcům, kolektivně vnímaným jako viníci válečných hrůz. Odsunům organizovaným ze strany československé vládní garnitury předcházely rovněž útky, vyhánění a „lidová“ odplata. Transferem Čechů do pohraničních oblastí zde vzniklo kulturně i národnostně jednotného pohraničí, které dlouhodobě poznamenalo vnitřní uspořádání státu a také zásadním způsobem ovlivnilo česko-německé (i česko-rakouské) vztahy.

České i německé obyvatelstvo žijící po válce v pohraničí se dočasně octlo mimo dosah centrální moci. Autonomní tendence vedly k vytváření lokálních samosprávných systémů, které často podléhaly aktům zvlůle. I přestože se pohraniční regiony v poválečných měsících vyvíjely vesměs samostatně, jejich forma správy a případné konsekvence nejsou téměř vůbec zmapovány. Ačkoli je toto období pro další politicko-správní vývoj republiky zásadní, odborná literatura se mu věnuje pouze okrajově. Pozornost českých historiků je věnována spíše centrálnímu řízení (dekrety prezidenta republiky, výroky představitelů stran apod.) a bilaterálním vztahům mezi Československem a Německem.

V mé práci, konkrétně v její teoretické části, se práce zaměřuje na vývoj a vznik Sudet, jakožto části Třetí říše a na vztahy Čechů a Němců k Říši a vůči sobě navzájem. Práce se okrajově dotýká také soudobé politické situace, která měla vliv na radikalizaci postoje většinové společnosti vůči Němcům. Hlavním cílem této práce je však analýza partyzánského lidového soudu v Lanškrouně, se zaměřením na příčiny vzniku, průběh a na počty a osudy odsouzených. Tato práce se snaží mimo jiné poukázat na absenci a rozporuplnost zdrojů, které jsou zaměřeny na období mezi koncem druhé světové války a obnovením samosprávního aparátu.